

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України “Про внесення змін до Кодексу України про
адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального
кодексу України щодо електронної ідентифікації та електронних
довірчих послуг”

1. Мета

Метою прийняття акта є приведення положень Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України у відповідність із Законом України “Про електронні довірчі послуги” у зв’язку з удосконаленням державного регулювання у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг на основі законодавства Європейського Союзу та досвіду держав-членів Європейського Союзу для спрощення доступу до електронних послуг.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

5 жовтня 2017 року Верховна Рада України прийняла Закон України № 2155-VIII “Про електронні довірчі послуги”, який набрав чинності 7 листопада 2018 року.

Метою прийняття зазначеного Закону було реформування законодавства у сфері електронного цифрового підпису шляхом гармонізації із положеннями Регламенту (ЄС) № 910/2014 Європейського Парламенту та Ради від 23 липня 2014 року щодо електронної ідентифікації та довірчих послуг для цілей електронних транзакцій на внутрішньому ринку, що скасовує Директиву 1999/93/ЄС Європейського Парламенту та Ради (далі – Регламент (ЄС) № 910/2014).

Закон України “Про електронні довірчі послуги” спрямований на запровадження в Україні моделі та принципів надання електронних довірчих послуг, які застосовуються у Європейському Союзі, не руйнуючи системи взаємодії суб’єктів відносин у сфері електронного цифрового підпису, що склалась в Україні.

Зазначений Закон визначає правові та організаційні засади надання електронних довірчих послуг, у тому числі транскордонних, права та обов’язки суб’єктів відносин у сфері електронних довірчих послуг, порядок здійснення державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог

ДОКУМЕНТ СЕД МІНЦИФРА АСКОД

Підписувач Федоров Михайло Альбертович

Сертифікат 5FBB77F7B650371D0400000021280000A95D0000

Дійсний з 06.08.2020 11:51:59 по 06.08.2022 11:51:59

1/04-1-1907 від 23.02.2021

законодавства у сфері електронних довірчих послуг, а також правові та організаційні засади здійснення електронної ідентифікації.

Водночас за більш як десятиліття існування сфери електронного цифрового підпису, запровадженої Законом України “Про електронний цифровий підпис”, низка законодавчих актів України включила в себе положення щодо особливостей використання електронного цифрового підпису в певних сферах суспільних відносин. При цьому Закон України “Про електронний цифровий підпис” втратив чинність у зв’язку з набранням чинності Законом України “Про електронні довірчі послуги”. У зв’язку з цим положення деяких законодавчих актів України потребують приведення у відповідність із Законом України “Про електронні довірчі послуги”, зокрема в частині забезпечення застосування нового понятійного апарату, запровадженого у зв’язку з прийняттям зазначеного Закону.

Крім того, однією з підстав підготовки проекту акта є перегляд положень Закону України “Про електронні довірчі послуги” щодо використання електронних довірчих послуг, а також створення законодавчих передумов для використання, серед іншого, удосконалених електронних підписів і печаток, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів, та засобів електронної ідентифікації з аналогічним рівнем довіри.

На сьогодні в Україні реалізується експериментальний проект щодо забезпечення можливості використання удосконалених електронних підписів і печаток, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів (постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 року № 193 “Про реалізацію експериментального проекту щодо забезпечення можливості використання удосконалених електронних підписів і печаток, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів”).

Особливістю використання удосконаленого електронного підпису чи печатки є забезпечення можливості користувача електронних довірчих послуг для здійснення електронної взаємодії, електронної ідентифікації та автентифікації застосовувати в якості носія особистого ключа електронного підпису звичайний файловий носій (наприклад, USB-Flash, CD, DVD) на відміну від кваліфікованого електронного підпису чи печатки, особистий ключ якого обов’язково повинен зберігатися в засобі кваліфікованого електронного підпису чи печатки, який має вбудовані апаратно-програмні засоби, що забезпечують захист записаних на них даних від несанкціонованого доступу, безпосереднього ознайомлення із значенням параметрів особистих ключів та їх копіювання (захищений носій особистого ключа або токен).

Використання удосконалених електронних підписів та печаток у випадках, передбачених законодавством, значно скорочує витрати користувачів електронних довірчих послуг на придбання носія особистого ключа.

3. Основні положення проекту акта

Прийняття акта забезпечить:

застосування нового понятійного апарату, запровадженого у зв'язку з прийняттям Закону України “Про електронні довірчі послуги”;

спрощення порядку отримання електронних довірчих послуг посадовими особами уповноважених підрозділів Національної поліції, посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, інспекторами з паркування;

забезпечення можливості використання посадовими особами уповноважених підрозділів Національної поліції, посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань безпеки на наземному транспорті, інспекторами з паркування наявних у них удосконалених електронних підписів, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів;

встановлення відповідальності за невиконання законних вимог посадових осіб органів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України щодо усунення порушень законодавства у сфері електронної ідентифікації нарівні з відповідальністю у сфері електронних довірчих послуг.

У зв'язку з цим проектом акта пропонується внести зміни до:

Кодексу України про адміністративні правопорушення;

Кримінального процесуального кодексу України.

4. Правові аспекти

Проект акта розроблено на виконання пункту 4 статті 1 Указу Президента України від 29 липня 2019 року № 558/2019 “Про деякі заходи щодо поліпшення доступу фізичних та юридичних осіб до електронних послуг”, пункту 591 Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2020 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 16 червня 2020 року № 689-ІХ, пункту 45 плану пріоритетних дій Уряду на 2020 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 вересня 2020 року № 1133-р.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує фінансування з державного чи місцевого бюджетів.

6. Оцінка відповідності

Проект акта не стосується зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

У проекті акта відсутні положення, що:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

7. Прогноз результатів

Ефективність реалізації акта буде оцінюватися за такими критеріями (показниками):

кількість кваліфікованих електронних підписів, що використовуються посадовими особами державних установ під час формування запитів в електронній формі;

кількість удосконалених електронних підписів, які базуються на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, що використовуються посадовими особами державних установ під час формування запитів в електронній формі;

кількість засобів електронної ідентифікації з рівнем довіри, аналогічним застосуванню удосконаленого електронного підпису, який базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, що використовуються посадовими особами державних установ під час формування запитів в електронній формі.

Можливі ризики, пов'язані з реалізацією акта, та відповідні шляхи щодо їх мінімізації відсутні.

Реалізація акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Посадові особи органів державної влади та місцевого самоврядування	Доступність послуг електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг для посадових осіб державних установ	Забезпечення можливості використання посадовими особами державних установ наявних у них удосконалених електронних підписів, які базуються на кваліфікованих сертифікатах електронних підписів, а також засобів електронної ідентифікації, що забезпечують аналогічний рівень довіри до засобів електронної ідентифікації, під час формування запитів в електронній формі
Кваліфіковані надавачі електронних довірчих послуг; виробники засобів кваліфікованого електронного підпису чи печатки, які мають вбудовані апаратно-програмні засоби, що забезпечують захист записаних на них даних від несанкціонованого доступу, від безпосереднього ознайомлення із значенням параметрів особистих ключів та їх копіювання (далі – захищені носії особистих ключів, токени)	Прибуток від реалізації захищених носіїв особистих ключів (токенів)	Зменшення прибутку від реалізації захищених носіїв особистих ключів (токенів)

**Віце-прем'єр-міністр України –
Міністр цифрової трансформації
України**

Михайло ФЕДОРОВ

_____ 2021 р.